

технічної здійсненності продукції, що підлягає реалізації, визначається орієнтовний обсяг ресурсів і встановлюються критерії ефективності діяльності підприємства.

Будь-яке підприємство, незалежно від форми власності, може успішно функціонувати лише в тому випадку, якщо воно діє на основі комерційних розрахунків, де виробнича одиниця визнається стратегічною бізнес-одиницею в стратегічному управлінні. Для цього бізнес-одиниці необхідно визначити запланований обсяг виробництва, необхідні витрати та ціну реалізації. Економіко-математичне моделювання розглядається як самостійний науковий напрям, що займається розробкою економіко-математичних моделей та їх практичним застосуванням.

Інформаційні джерела:

1. Акофф Р. Планирование будущего корпорации / Р. Акофф. – М.: Прогресс, 1985. – 223 с.
2. Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання: Навч. посібник / В.Г. Герасимчук. – К.: КНЕУ, 2000. – 360 с.

УДК 336:316.422

О.А. Ткаченко, здоб. вищої освіти (*НТУ «ХПИ», Харків*)
Г.М. Коптєва, д-р екон наук, проф. (*НТУ «ХПИ», Харків*)

АУТСОРСИНГ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Для того щоб досягти успіху у сучасних умовах динамічного зовнішнього середовища, підприємства мають здійснювати свою міжнародну діяльність найбільш ефективним способом. Одним із шляхів оптимізації зовнішньо-економічної діяльності взагалі, та бізнес-процесів, зокрема, є розподіл обов'язків за компетенціями, тобто така організація діяльності, коли кожна окрема функція або завдання виконується фахівцями відповідної спеціалізації. Аутсорсинг є дієвим інструментом в реалізації такого підходу.

Тема аутсорсингу освітлюється у багатьох наукових працях учених-економістів, серед яких: О.І. Рогач [1, 2], Ю. Антонюк [3], М. Савченко, О. Крупа [4], С. Коверга, М. Дзюба [5], Т.Г. Ковальчук, В.К. Загарій [6], Г.С. Прокудін, І.І. Прокудіна, О.М. Буря [7] та інші. Стрімка глобалізація світової економіки, розвиток засобів зв'язку,

логістичних ланцюгів та суцільна стандартизація як промислових рішень, так і бізнес-моделей та технологій, дозволили аутсорсингу стати одним з найефективніших та найпоширеніших інструментів оптимізації діяльності компаній та покращення їх конкурентоспроможності. Тому питання дослідження особливостей використання аутсорсингу, як ефективного інструменту в управлінні міжнародною діяльністю підприємств, є досить актуальною.

Основною перевагою аутсорсингу для підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, є оптимальне співвідношення ціни та якості, тобто використання цього інструменту дозволяє підприємству одержувати послуги найвищої якості, з долученням досвідчених експертів та найсучасніших технологій, та, при цьому, знижувати витрати на обслуговування бізнес-процесів, за рахунок економії на підготовці власних фахівців та налагоджування складових самого бізнес-процесу. Також, досить суттєвою перевагою можна вважати позбавлення частини операційних ризиків (логістика, робота з постачальниками складових, тощо) при делегуванні виробничих процесів сторонньому підряднику, який бере їх на себе.

Досліджуючи аутсорсинг як управлінську стратегію що реалізується в процесі делегування робіт сторонньому виконавцю, потрібно розглянути в який спосіб можна оцінити поточний стан підприємства, та дійти висновку про доцільність використання цього інструменту. Отже, на наш погляд, досить ефективним засобом такої оцінки може бути аналіз ланцюга створення собівартості для виявлення ланок, які створюють собівартість та відокремлення їх від інших операції підприємства. Наступним етапом пропонується етап детального дослідження ланок створення собівартості з метою оцінки охоплення кожної окремої ланки основною компетенцією організації для з'ясування можливості передачі підсистем аутсорсингу. «Що повинна робити фірма щодо основної та допоміжної діяльності, у якій її ресурси та можливості не є джерелом основної компетенції та, отже, конкурентної переваги?» Аутсорсинг – одне з рішень, яке варто розглянути» [1, с.155].

Традиційним визначенням аутсорсингу є передача деяких допоміжних функцій (логістика, бухгалтерський облік, інформаційне забезпечення, тощо), що забезпечують основний бізнес зовнішньому виконавцеві [6, с.28; 7, с.156]. У сучасному світі, це поняття набуло набагато ширшого значення. Якщо ще, на початку століття основними мотивами використання аутсорсингу були зниження витрат на виробництво та доступ до нових ринків, то за останні кілька років принципи та мотиви аутсорсингу кардинально змінилися [2, с.30]. На фоні суттєвого підвищення професійного рівня спеціалістів Східної

Європи, Азії та Південної Америки, одночасно із значним розвитком високотехнологічного виробництва у Китаї та Індії основною метою використання аутсорсингу сучасними багатонаціональними компаніями стало підвищення якості операцій, а передача сторонньому підряднику частини основного процесу діяльності організації стало розповсюдженою практикою. Результатом цих змін стало виокремлення поняття аутсорсингу управління знаннями, який дозволяє підприємствам передавати стороннім організаціям (незалежно від їхнього географічного розташування) завдання, які потребують високого рівня знань і залучати експертні знання та навички, які повністю або частково відсутні на даному підприємстві.

Зважаючи на вищезазначене, можна стверджувати, що сутнісно сучасного аутсорсингу можна назвати підвищення ефективності роботи суб'єктів господарювання, за рахунок довгострокової передачі функцій і бізнес-процесів будь-якого рівня зовнішніми підприємствами та організаціями із метою найефективнішого використання всіх видів ресурсів. Більш того, наразі можна розглядати аутсорсинг вже не як інструмент, а як форму сучасних ділових відносин, пов'язаних із розвитком спільних підприємств та співробітництва на основі довгострокових стратегічних рішень. Також, можна зазначити, що для підприємств, які займаються міжнародною діяльністю, аутсорсингова схема є оптимальним (у багатьох випадках, навіть, єдиним) способом доступу до найсучасніших знань, технологій і практик без якого важко собі уявити конкурентоспроможну міжнародну організацію. Особливо це стосується малого та середнього бізнесу, який зазвичай не має ресурсів та, насамперед, часу на набуття компетенцій та підготовку власних фахівців [3]. Разом з тим, аутсорсинг має двосторонню спрямованість, тобто є вигідним як для організацій, що використовують аутсорсингові компанії, так і для самих компаній. За рахунок надання аутсорсингових послуг, підприємство може значно розширити обсяги виробництва товарів або надання послуг шляхом інтеграції у міжнародні об'єднання. Проте, окрім беззаперечних переваг, аутсорсинг має також низку недоліків. Так, дослідники М.Савченко та О.Крупа зазначають, що передача зовнішньому оператору виконання «частини безперервного ланцюжка основного бізнес-процесу або цілком будь-який допоміжний процес, що забезпечує виробничий цикл», призводить до виникнення суттєвих ризиків, обґрунтовуючи це ризиком порушенням термінів чи неналежною якістю виконання переданого процесу, що може зруйнувати цілий ланцюг виробничого процесу [4]. Крім того, підвищення цін на послуги, або втрата підрядника можуть завдати суттєвих втрат, пов'язаних з необхідністю терміново шукати нового

виконавця, або налагоджувати виконання даної функції власними силами.

З урахуванням ризиків, пов'язаних з використанням аутсорсингу, найбільш важливим є питання оцінки економічної ефективності його впровадження. Для прийняття рішення, щодо використання аутсорсингу, підприємство повинно зважати не на ризики, а орієнтуватися на підвищення якості продукції без збільшення витрат, на зниження виробничих витрат зі збереженням кінцевої якості продукції, на мінімізацію витрат на інвестиції, переведення постійної вартості у змінну вартість, можливість використання сучасних технологій [5, с.59].

Таким чином, проведений аналіз потенційних переваг та недоліків застосування аутсорсингу в міжнародній діяльності, дозволяє дійти висновку, що переваги цього методу є очевидними, а сам аутсорсинг набуває статусу форми ділових відносин, за яких підвищується гнучкість та конкурентоздатність підприємств. Для більшості підприємств найдоступнішим методом суттєвого збільшення ефективності є опанування концепції аутсорсингу та її обґрунтоване впровадження в міжнародні бізнес-процеси. Міжнародна практика свідчить, що аутсорсинг може забезпечити стійкі темпи економічного зростання та підвищення міжнародної конкурентоспроможності. Пошук шляхів підвищення рентабельності бізнесу дозволяє констатувати, що низькі витрати, сильна стратегія та висока операційна ефективність є найважливішими факторами успіху будь-якого підприємства і саме аутсорсинг є тією ланкою, що може їх об'єднати.

Інформаційні джерела:

1. Рогач, О.І. (2019) MNE'S theory and global value chains. *Науковий часопис «Актуальні проблеми міжнародних відносин»*. Київський національний університет імені Тараса Шевченка Інститут міжнародних відносин. Вип. (138). 153–162.
2. Рогач О.І. (2020) Теорія багатонаціональних підприємств: півстоліття розвитку. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка : монографія / за ред. О. І. Рогача. Київ : «Видавництво «Центр навчальної літератури». 19–38.
3. Савченко М., Крупа О. (2021) Аутсорсинг бізнес-процесів в системі управління вартістю корпоративного сектору економіки. *Електронне наукове фахове видання «Адаптивне управління: теорія і практика»*. Серія «Економіка». (12(24)),. Режим доступу: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/download/419/362>.
4. Коверга С., Дзюба М. Засоби аутсорсингу на підприємствах агропромислового бізнесу: досвід та перспективи використання.

Причорноморські економічні студії. 2021. № 64. С. 58-63. Режим доступу: <https://doi.org/10.32843/bses.64-10>.

5. Ковальчук Т. Г., Загарій В. К. (2020). Роль аутсорсингу в забезпеченні конкурентоспроможності країн. *Бізнес Інформ*. №3. С. 26–32. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-26-32>.

6. Прокудін Г.С., Прокудіна І.І, Бура О.М. Аналіз розвитку логістичного аутсорсингу в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. – Випуск 4 (15). – С. 202–209.

УДК 330.339:347

Р.О. Ткачов, магістр державного управління

Т.О. Ставерська, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

СУЧАСНІ АЛЬТЕРНАТИВНІ МЕХАНІЗМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ

Сектор децентралізованих фінансів – це швидкозростаючий сектор фінансових технологій, який використовує блокчейн для створення децентралізованих додатків та протоколів, які дозволяють користувачам брати участь у фінансових операціях без посередництва традиційних фінансових установ.

Серед основних переваг DeFi можна назвати більш високий ступінь безпеки та прозорості, можливість швидкого та дешевого переведення цифрових активів, відсутність необхідності довіри до третьої сторони, а також можливість отримання високої прибутковості завдяки використанню різних фінансових інструментів, таких як кредитування, надання ліквідності та стейкінг. Основою DeFi є смарт-контрактна технологія, яка дозволяє програмно виконувати та автоматизувати умови та угоди. Серед популярних прикладів DeFi-протоколів можна назвати Uniswap, Compound, Aave, MakerDAO та багато інших.

На початок 2022 року капіталізація ринку DeFi перевищувала \$170 млрд.(рис. 1).